TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. balandžio 27 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – Jurisdikcijos taisyklės bylose, susijusiose su draudimu – 15 straipsnio 5 punktas – Galimybė nukrypti nuo šių jurisdikcijos taisyklių sudarius susitarimą – 16 straipsnio 5 punktas – Direktyva 2009/138/EB – 13 straipsnio 27 punktas – Sąvoka „didelės rizikos“ – Laivo kasko draudimo sutartis – Draudiko ir apdraustojo sutarta jurisdikcijos sąlyga – Galimybė remtis šia sąlyga prieš apdraustąjį – Nekomerciniais tikslais naudojamas pramoginis laivas“

Byloje C-352/21

dėl *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas, Danija) 2021 m. balandžio 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2021 m. gegužės 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

A1,

A2

prieš

I

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro šeštosios kolegijos pirmininko pareigas einantis T. von Danwitz, teisėjai A. Kumin (pranešėjas) ir I. Ziemele,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. Noë, H. Tserepa-Lacombe ir C. Vang,

* Proceso kalba: danų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) 15 straipsnio 5 punkto ir 16 straipsnio 5 punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant dviejų Danijoje gyvenančių fizinių asmenų A1 ir A2 ginčą su Nyderlanduose įsteigtos draudimo bendrove I (toliau – draudimo bendrovė I), kuris kilo dėl jurisdikcijos sąlygos, numatytos burinės valties kasko draudimo sutartyje, galiojimo.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1215/2012

3 Reglamento Nr. 1215/2012 15 ir 18 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(15) jurisdikcijos taisyklės turėtų būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai nustatoma pagal atsakovo nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą. <…>

<…>

(18) kalbant apie draudimo, vartotojų ir darbo sutartis, silpnesnioji šalis turėtų būti ginama pagal jurisdikcijos taisykles, kurios yra palankesnės tokios šalies interesams negu bendrosios taisyklės.“

4 Jurisdikcijos taisyklės bylose, susijusiose su draudimu, kurioms skirtas šio reglamento II skyriaus 3 skirsnis, nustatytos 10–16 straipsniuose.

5 Minėto reglamento 10 straipsnis suformuluotas taip:

„Jurisdikcija dėl bylų, susijusių su draudimu, nustatoma pagal šį skirsnį, nedarant poveikio 6 straipsniui ir 7 straipsnio 5 punktui.“

6 To paties reglamento 11 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Draudikui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys gali būti pareikštas:

a) valstybės narės, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta, teismuose;

b) jeigu ieškinius pareiškia draudėjas, apdraustasis arba naudos gavėjas – kitoje valstybėje narėje ieškovo nuolatinės gyvenamosios (buveinės) vietos teismuose; <…>

<…>“

7 Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnyje nustatyta:

„Šio skirsnio nuostatų galima nesilaikyti tik pagal susitarimą:

<…>

5) kuris yra susijęs su draudimo sutartimi, sudaryta dėl vienos ar daugiau 16 straipsnyje nurodytų rizikos rūšių.“

8 Šio reglamento 16 straipsnyje nurodyta:

„15 straipsnio 5 punkte minimos rizikos rūšys yra šios:

1) bet kokie nuostoliai arba žala, kuriuos patiria:
   a) jūroje plaukiojantys laivai, pakrančių vandenyse arba atviroje jūroje esantys įrenginiai arba orlaiviai, ir kurie atsiranda dėl pavojaus, susijusio su jų naudojimu komerciniams tikslams;
   b) tranzitu gabenamos prekės, išskyrus keleivių bagažą, jeigu jos visiškai arba iš dalies gabenamos tokiais laivais arba orlaiviais;

2) bet kurios rūšies atsakomybė, išskyrus atsakomybę už keleivių kūno sužalojimą arba jų bagažo praradimą ar sugadinimą,
   a) kuri atsiranda dėl 1 dalies a punkte nurodytų laivų, įrenginių arba orlaivių naudojimo arba eksploatacijos, jeigu pagal valstybės narės, kurioje tokie orlaiviai yra registruoti, teisę nedraudžiama sudaryti susitarimų dėl jurisdikcijos tokios rizikos draudimo atvejais;
   b) už 1 dalies b punkte apibūdintų tranzitu gabenamų prekių padarytus nuostolius arba žalą;

3) bet kurios rūšies finansiniai nuostoliai, susiję su 1 dalies a punkte nurodytų laivų, įrenginių arba orlaivių naudojimu arba eksploatacija, ypač frachto arba laivo nuomos mokesčio praradimas;

4) kita bet kurios rūšies rizika, susijusi su 1–3 punktuose nurodytomis rizikos rūšimis;

5) nepaisant 1–4 punktų, bet kurios rūšies „didelė rizika“ yra apibūdinta 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) [OL L 335, 2009, p. 1].“

9 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 1215/2012 41 konstatuojamosios dalies, pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danijos Karalystė nedalyvavo priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Vis dėlto pagal Europos bendrijos ir Danijos Karalystės susitarimo dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 299, 2005, p. 62) 3 straipsnio 2 dalį ši valstybė narė 2012 m. gruodžio 20 d. raštu pranešė Europos Komisijai apie savo sprendimą taikyti minėto reglamento nuostatas; to pasekmė yra ta, kad šios nuostatos taikomos Europos Sąjungos ir Danijos santykiams. Pagal šio susitarimo 3 straipsnio 6 dalį Danijos pranešimas sukuria abipusius Danijos ir Sąjungos įsipareigojimus (OL L 79, 2013, p. 4).

Direktyva 2009/138

10 Direktyvos 2009/138 13 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

<…>

27) didelės rizikos yra:
   a) rizikos, priskirtos I priedo A dalies 4, 5, 6, 7, 11 ir 12 grupėms;
   b) rizikos, priskirtos I priedo A dalies 14 ir 15 grupėms, jeigu draudėjas profesionaliai užsiima gamybine, komercine veikla arba vienos iš laisvųjų profesijų veikla, o rizikos yra susijusios su tokia veikla;
   c) rizikos, priskirtos I priedo A dalies 3, 8, 9, 10, 13 ir 16 grupėms, jeigu draudėjas viršija mažiausiai dviejų iš šių kriterijų dydžius:
      i) bendra balanso suma: 6,2 mln. [eurų];
      ii) grynoji apyvarta <…>: 12,8 mln. [eurų];
      iii) vidutinis darbuotojų skaičius per finansinius metus: 250.

   <…>

<…>“

11 Šios direktyvos I priedo A dalies 6 grupė „Laivai (jūrų, ežerų, upių ir kanalų)“ suformuluota taip:

„Visa padaryta žala arba netekimas:

– upių ir kanalų laivų;

– ežerų laivų;

– jūrų laivų.“

Sprendimas 2014/887/ES

12 2014 m. gruodžio 4 d. Tarybos sprendimo 2014/887/ES dėl 2005 m. birželio 30 d. Hagos konvencijos dėl susitarimų dėl teismingumo patvirtinimo Europos Sąjungos vardu (OL L 353, 2014, p. 5) 7 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Sąjunga, patvirtindama Konvenciją [dėl susitarimų dėl teismingumo, sudarytą 2005 m. birželio 30 d. remiant Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijai] taip pat turėtų pateikti deklaraciją, kurią leidžiama pateikti pagal 21 straipsnį, kuria į Konvencijos taikymo sritį neįtraukiamos draudimo sutartys bendrąja prasme, nustatant tam tikras aiškiai apibrėžtas išimtis. Deklaracijos tikslas – išsaugoti apsauginės jurisdikcijos taisykles, kuriomis gali naudotis draudėjai, apdraustieji arba naudos gavėjai bylose, susijusiose su draudimu, pagal [2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42)]. Išimtis neturėtų būti platesnė nei būtina draudimo sutarčių silpnesniųjų šalių interesams apsaugoti. Todėl ji neturėtų būti taikoma nei perdraudimo

sutartims, nei su didele rizika susijusioms sutartims. Sąjunga tuo pačiu metu turėtų pateikti vienašalę deklaraciją, kurioje nurodoma, kad vėliau, atsižvelgdama į taikant Konvenciją įgytą patirtį, ji gali iš naujo įvertinti, ar reikia palikti Sąjungos deklaraciją pagal 21 straipsnį.“

13 Sprendimo 2014/887 I priede pateiktoje „Europos Sąjungos deklaracij[oje] patvirtinant 2005 m. birželio 30 d. Hagos konvenciją dėl susitarimų dėl teismingumo <…>, vadovaujantis jos 21 straipsniu“ nurodyta:

„Šia deklaracija, pagal kurią Konvencija netaikoma tam tikrų tipų draudimo sutartims, siekiama apsaugoti tam tikrus draudėjus, apdraustąsias šalis ir naudos gavėjus, kuriems pagal ES vidaus teisę, taikoma ypatinga apsauga.

1. Vadovaudamasi Konvencijos 21 straipsniu, Europos Sąjunga pareiškia, kad ji Konvencijos netaikys draudimo sutartims, išskyrus atvejus, numatytus toliau pateiktoje 2 dalyje.

2. Europos Sąjunga Konvenciją draudimo sutartims taikys šiais atvejais:

<…>

d) jei susitarimas dėl teismingumo susijęs su draudimo sutartimi, sudaryta dėl vienos ar daugiau toliau nurodytų rizikos rūšių, kurios laikomos didele rizika:
   i) bet koks toliau nurodytų objektų netekimas arba bet kokia žala jiems, kurie atsiranda dėl pavojaus, susijusio su jų naudojimu komerciniams tikslams:
      a) jūroje plaukiojančių laivų, pakrančių vandenyse arba atviroje jūroje esančių įrenginių arba upėse, kanaluose ir ežeruose plaukiojančių laivų;

      <…>

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

14 2013 m. spalio 15 d. A1 ir A2 su Eimeidene (Nyderlandai) įsteigusiu mažmenininku sudarė pirkimo-pardavimo sutartį dėl naudotos burinės valties įsigijimo už 315 000 eurų.

15 A1 ir A2 taip pat sudarė civilinės atsakomybės draudimo ir kasko draudimo sutartį su draudimo bendrove I. Sudarydami šią sutartį, įsigaliojusią 2013 m. lapkričio 1 d., A1 ir A2 šios bendrovės pateiktoje draudimo prašymo formoje „Application form yacht insurance“ (prašymas dėl jachtos draudimo), nurodė, pirma, kad ši burinė valtis bus laikoma Danijos uoste, ir, antra, naudojama tik asmeniniais ir rekreaciniais tikslais ir nebus nei nuomojama, nei užsakoma.

16 Pagal vieną iš minėtoje sutartyje numatytų draudimo sąlygų nuostatą draudimo liudijimo turėtojas bet kokį ginčą galėjo perduoti spręsti kompetentingam Nyderlandų teismui.

17 2018 m. gegužės mėn. A1 ir A2 užplaukė ant seklumos Suomijoje. Kitų metų pavasarį jie aptiko, kad pažeistas burinės valties kilis ir korpusas. 2019 m. gegužės mėn. jie apie užplaukimą ant seklumos pranešė draudimo bendrovei, ši po eksperto patikrinimo atsisakė padengti nurodytą žalą, remdamasi jos pobūdžiu.

18 Vėliau A1 ir A2 pareiškė ieškinį šiai bendrovei *Retten i Helsingør* (Helsingioro teismas, Danija) ir prašė priteisti iš jos žalos, įvertintos 300 000 Danijos kronų (DKK) (apie 40 300 eurų), atlyginimą. Tada minėta bendrovė pateikė nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, motyvuodama tuo, kad, remiantis nagrinėjamoje draudimo sutartyje numatyta sąlyga dėl jurisdikcijos, minėtas ieškinys turėjo būti pareikštas Nyderlandų teisme.

19 2020 m. gegužės 19 d. sprendimu *Retten i Helsingør* (Helsingioro teismas) pripažino, kad šis nepriimtinumu grindžiamas prieštaravimas pagrįstas.

20 A1 ir A2 dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas, Danija), prašydami, pirma, grąžinti bylą *Retten i Helsingør* (Helsingioro teismas), o nepatenkinus šio reikalavimo, – kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išnagrinėtų ieškinį iš esmės; jie motyvavo tuo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama burinė valtis, kaip pramoginis laivas, nepatenka į Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 5 punkto taikymo sritį, todėl jie pagrįstai pareiškė ieškinį pirmojoje instancijoje Danijos teisme.

21 Konkrečiau kalbant, A1 ir A2 teigia, kad „didele rizika“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, reikia laikyti tik žalą, kurią patyrė apdraustas laivas, naudojamas komerciniais tikslais ir kuri atsirado būtent taip naudojant šį laivą. Šios nuostatos aiškinimas, pagal kurį „didelė rizika“ yra bet kokia žala, kurią patiria bet kuris laivas, neatsižvelgiant į jo dydį ir naudojimo paskirtį, įskaitant asmeniniais tikslais naudojamus pramoginius laivus, prieštarautų Reglamentu Nr. 1215/2012 siekiamiems tikslams, visų pirma tikslui apsaugoti silpnesnę sutartinių santykių šalį.

22 Draudimo bendrovė I ginčija A1 ir A2 pateiktus argumentus. Bendrovės teigimu, nors jie yra vartotojai, jų sudarytoje draudimo sutartyje numatyta privaloma jurisdikcijos sąlyga, pagal kurią kompetentingas teismas yra Nyderlandų teismas. Tokia sąlyga leidžiama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punktą, nes laivo kasko draudimą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, apima sąvoka „didelė rizika“, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 16 straipsnio 5 punktą, siejamą su Direktyvos 2009/138 13 straipsnio 27 punktu.

23 Šiomis aplinkybėmis *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento [Nr. 1215/2012] 15 straipsnio 5 punktą kartu su jo 16 straipsnio 5 punktu reikia aiškinti taip, kad nekomerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo kasko draudimo sutartis patenka į šio reglamento 16 straipsnio 5 punkte nustatytą išimtį, ir ar dėl to draudimo sutartis, kurioje numatyta jurisdikcijos sąlyga, nukrypstanti nuo šio reglamento 11 straipsnyje įtvirtintos taisyklės, galioja pagal šio reglamento 15 straipsnio 5 punktą?“

Dėl prejudicinio klausimo

24 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punktas, siejamas su šio reglamento 16 straipsnio 5 punktu, turi būti aiškinamas taip, kad laivo kasko draudimo sutartis dėl nekomerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo patenka į šio 15 straipsnio 5 punkto taikymo sritį.

25 Siekiant atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia priminti, kad Reglamento Nr. 1215/2012 II skyriaus 3 skirsnyje nustatytos specialios jurisdikcijos taisyklės bylose, susijusiose su draudimu.

26 Pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1215/2012 11 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad draudikui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys, jeigu jį reiškia draudėjas, apdraustasis arba naudos gavėjas, gali būti pareikštas kitoje valstybėje narėje, kurioje yra ieškovo nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta.

27 Vis dėlto Reglamente Nr. 1215/2012 numatyta galimybė tam tikrais atvejais nukrypti nuo specialių jurisdikcijos taisyklių bylose, susijusiose su draudimu, sudarius tokį susitarimą, koks numatytas šio reglamento 15 straipsnio 5 punkte, susijusį su draudimo sutartimi, sudaryta dėl vienos ar daugiau šio reglamento 16 straipsnyje nurodytų rizikos rūšių.

28 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad, atsižvelgiant į pagrindinėje byloje aptariamą draudimo sutartį ir į ja draudžiamą riziką, gali būti reikšmingas tik Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 5 punktas, kuriame kalbama apie „didelę riziką“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2009/138.

29 Be to, primintina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą būtina atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą bei aktu, kuriame ji įtvirtinta, siekiamus tikslus. Sąjungos teisės nuostatos genezė taip pat gali suteikti svarbios informacijos ją aiškinant (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *A ir kt. (Vėjo jėgainės Alteryje ir Nevelėje)*, C-24/19, EU:C:2020:503, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

30 Taigi, siekiant išsiaiškinti, ar, kalbant apie nekomerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo kasko draudimo sutartį, galima nukrypti nuo Reglamente Nr. 1215/2012 numatytų jurisdikcijos taisyklių bylose, susijusiose su draudimu, reikia remtis atitinkamai šio reglamento 15 straipsnio 5 punkto ir 16 straipsnio 5 punkto tekstu bei reikšmingomis Direktyvos 2009/138, į kurią daroma nuoroda šio 16 straipsnio 5 punkte, nuostatomis ir šių taisyklių struktūra, jų geneze ir tikslais, kuriais jos grindžiamos (šiuo klausimu žr. 2020 m. vasario 27 d. Sprendimo *Balta* (C-803/18, EU:C:2020:123, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

31 Kiek tai susiję su pažodiniu aptariamų nuostatų aiškinimu, iš siejamų Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punkto ir 16 straipsnio 5 punkto matyti, kad „bet kurios rūšies „didelė rizika“, [kaip ji] yra apibūdinta [Direktyvoje 2009/138]“, įvardyta tarp šio 15 straipsnio 5 punkte rizikos rūšių.

32 Sąvoka „didelės rizikos“ apibrėžta šios direktyvos 13 straipsnio 27 punkte.

33 Taigi, pirma, pagal šio 13 straipsnio 27 punkto a papunktį „didelės rizikos“ yra rizikos, priskirtos prie minėtos direktyvos I priedo A dalies 4–7, 11 ir 12 grupių.

34 Antra, pagal minėto 13 straipsnio 27 punkto b papunktį „didelės rizikos“ yra rizikos, priskirtos prie I priedo A dalies 14 ir 15 grupių, jeigu draudėjas profesionaliai užsiima gamybine, komercine veikla arba vienos iš laisvųjų profesijų veikla, o rizikos yra susijusios su tokia veikla.

35 Trečia, to paties 13 straipsnio 27 punkto c papunktyje nurodytos rizikos, priskirtos prie I priedo A dalies 3, 8–10, 13 ir 16 grupių, jeigu draudėjas viršija mažiausiai dviejų iš šio 27 punkto c papunktyje nurodytų kriterijų ribas.

36 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad iš Direktyvos 2009/138 I priedo A dalies rūšių, į kurias daroma nuoroda šios direktyvos 13 straipsnio 27 punkto a–c papunkčiuose, gali būti reikšminga tik šio 13 straipsnio 27 punkto a papunktyje nurodyta 6 rūšis. Ši rūšis susijusi su bet kokia žala, kurią patiria upių ir kanalų, ežerų ir jūrų laivai.

37 Vis dėlto nei minėtoje 6 rūšyje, nei Direktyvos 2009/138 13 straipsnio 27 punkto a papunktyje nėra kitų patikslinimų, be kita ko, dėl šių laivų naudojimo, kitaip nei šio 13 straipsnio 27 punkto b ir c papunkčiuose, kuriuose pateikiamos nuorodos dėl draudėjo vykdomos veiklos arba dėl jo įmonės balanso, apyvartos ar įmonės darbuotojų skaičiaus.

38 Taigi iš pažodinio Direktyvos 2009/138 13 straipsnio 27 punkto ir Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 5 punkto aiškinimo matyti, kad šios nuostatos gali būti aiškinamos taip, kad „didelės rizikos“, nurodytos minėtose nuostatose, apima visą žalą, kurią patiria upių ir kanalų, ežerų ir jūrų laivai, naudojami komerciniais ar nekomerciniais tikslais.

39 Dėl Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 5 punkto konteksto pažymėtina, kad, pirma, ši nuostata prasideda fraze „nepaisant 1–4 punktų“, o tai leidžia daryti išvadą, kad šio 16 straipsnio 1–4 punktai yra *lex specialis* minėto 16 straipsnio 5 punkto atžvilgiu, todėl tais atvejais, kuriuos šiais 1–4 punktais konkrečiai siekiama reglamentuoti, jie turi viršenybę šio 5 punkto atžvilgiu.

40 Antra, Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 1 punkto a papunktis apima, be kita ko, bet kokius nuostolius arba žalą, kuriuos patiria jūroje plaukiojantys laivai ir kurie atsiranda dėl įvykių, susijusių su jų naudojimu komerciniams tikslams.

41 Vis dėlto, kaip teisingai pažymėjo Komisija, reikia konstatuoti, kad tuo atveju, jei visa jūrų laivų, neatsižvelgiant į jų naudojimą, žala bus priskiriama prie „didelės rizikos“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 5 punktą, šio 16 straipsnio 1 punkto a papunktis netektų prasmės, kiek tai susiję su jūrų laivais. Tas pats pasakytina apie minėto 16 straipsnio 2–4 punktus, nes jie susiję su rizika, kylančia dėl laivų naudojimo ar eksploatavimo pagal to paties 16 straipsnio 1 punkto a papunktį, ir su rizika, papildomai susijusia su viena iš nurodytųjų šio reglamento 16 straipsnio 1–3 punktuose.

42 Toks rezultatas prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimui suteikti atskirą turinį Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 1–4 punktams.

43 Iš tiesų Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio tekstas iš esmės sutampa su Reglamento Nr. 44/2001 14 straipsnio tekstu. Tačiau šio 14 straipsnio 1–4 punktų (dabar – šio 16 straipsnio 1–4 punktai) nebuvo Komisijos pasiūlyme dėl Tarybos reglamento (EB) dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (COM(1999) 348 *final*), kuriuo remiantis priimtas Reglamentas Nr. 44/2001, ir jie į šį reglamentą įtraukti tik vykstant teisėkūros procedūrai, siekiant patikslinti Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punkte vartojamą sąvoką „rizika“.

44 Taigi šio sprendimo 39–43 punktuose išdėstyti argumentai patvirtina siaurą Reglamento Nr. 1215/2012 16 straipsnio 5 punkto aiškinimą, pagal kurį nekomerciniais tikslais naudojamų laivų patirta žala nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį, todėl nekomerciniais tikslais naudojamo laivo kasko laivo draudimo sutartis nepatenka į šio reglamento 15 straipsnio 5 punkto taikymo sritį.

45 Šį aiškinimą patvirtina kiti su kontekstu susiję argumentai. Pirma, nuo jurisdikcijos taisyklių bylose, susijusiose su draudimu, leidžiančios nukrypti nuostatos, kaip antai leidžiamos pagal Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punktą, turi būti aiškinamos siaurai (pagal analogiją žr. 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Société financière et industrielle du Peloux*, C-112/03, EU:C:2005:280, 31 punktą).

46 Antra, šio sprendimo 44 punkte pateiktas aiškinimas leidžia užtikrinti nuoseklumą Sąjungai taikant 2005 m. birželio 30 d. sudarytą Hagos konvenciją dėl susitarimų dėl teismingumo.

47 Pagal šio sprendimo 13 punkte nurodytos deklaracijos 2 punkto d papunkčio i ir a papunkčius Sąjunga taiko šią konvenciją draudimo sutartims, jei susitarimas dėl teismingumo susijęs su draudimo sutartimi, sudaryta dėl vienos ar daugiau rizikos rūšių, kurios laikomos didele rizika, be kita ko, bet kokios žalos, kurią patiria jūroje plaukiojantys laivai dėl įvykių, susijusių su jų naudojimu komerciniais tikslais. Tuo remiantis darytina išvada, kad Sąjunga, priešingai, šios konvencijos netaiko draudimo sutartims, apimančioms riziką, susijusią su jūrų laivų naudojimu nekomerciniais tikslais.

48 Galiausiai, kalbant apie Reglamentu Nr. 1215/2012 siekiamus tikslus, pažymėtina, kad iš šio reglamento 18 konstatuojamosios dalies matyti, kad byloms, susijusioms su draudimu, būdingas tam tikras šalių disbalansas, kurį siekiama ištaisyti minėto reglamento II skyriaus 3 skirsnio nuostatomis, suteikiant silpnesniajai šaliai galimybę naudotis jurisdikcijos taisyklėmis, kurios palankesnės nei bendrosios taisyklės (žr. 2021 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *BT (Apdraustojo įtraukimas į bylą)*, C-708/20, EU:C:2021:986, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Taigi šiame 3 skirsnyje įtvirtintomis taisyklėmis siekiama užtikrinti, kad silpnesnioji šalis, norinti pareikšti ieškinį stipresniajai šaliai, galėtų tai padaryti valstybės narės teisme, kuris yra lengvai pasiekiamas (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 30 d. Sprendimo *Allianz Elementar Versicherung*, C-652/20, EU:C:2022:514, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Nors draudimo sutarties, apimančios „didelę riziką“ riziką, šalys pagal Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punktą, siejamą su jo 16 straipsnio 5 punktu, gali nukrypti nuo minėtame 3 skirsnyje numatytų jurisdikcijos taisyklių sudarydamos sutartis, tokia galimybė buvo įtvirtinta siekiant atsižvelgti į tai, kad tokios draudimo sutarties šalių padėtis yra vienoda (šiuo klausimu žr. 2020 m. vasario 27 d. Sprendimo *Balta*, C-803/18, EU:C:2020:123, 39 punktą).

51 Iš tiesų speciali apsauga nepateisinama, be kita ko, esant draudimo srities profesionalų santykiams, nes nė vienas iš jų negali būti laikomas esančiu mažiau palankioje padėtyje nei kitas (šiuo klausimu žr. 2020 m. vasario 27 d. Sprendimo *Balta*, C-803/18, EU:C:2020:123, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

52 Taip nėra draudėjų, kaip antai apeliantų pagrindinėje byloje, atveju, kurie, nebūdami profesionalai, sudarė laivo kasko draudimo sutartį dėl privačiais ir rekreaciniais, o ne komerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo.

53 Šiuo atžvilgiu nereikia kiekvienu konkrečiu atveju vertinti, ar asmuo gali būti laikomas „silpnesniąja šalimi“. Iš tiesų, kaip jau yra pabrėžęs Teisingumo Teismas, dėl tokio vertinimo kiltų teisinio nesaugumo pavojus ir tai prieštarautų Reglamento Nr. 1215/2012 15 konstatuojamojoje dalyje nurodytam tikslui, pagal kurį jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos (2020 m. vasario 27 d. Sprendimo *Balta*, C-803/18, EU:C:2020:123, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

54 Taigi šio sprendimo 44 punkte pateiktas aiškinimas, pagal kurį laivo kasko draudimo sutartis dėl nekomerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo nepatenka į Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punkto taikymo sritį, atitinka šiuo reglamentu siekiamus tikslus, nes, kiek tai susiję su tokiomis draudimo sutartimis, speciali draudėjo apsauga yra pateisinama ir užtikrinamas jurisdikcijos taisyklių nuspėjamumas.

55 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1215/2012 15 straipsnio 5 punktas, siejamas su šio reglamento 16 straipsnio 5 punktu, turi būti aiškinamas taip, kad laivo kasko draudimo sutartis dėl nekomerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo nepatenka į šio 15 straipsnio 5 punkto taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 15 straipsnio 5 punktas, siejamas su šio reglamento 16 straipsnio 5 punktu,

turi būti aiškinamas taip:

laivo kasko draudimo sutartis dėl nekomerciniais tikslais naudojamo pramoginio laivo nepatenka į šio 15 straipsnio 5 punkto taikymo sritį.

Parašai.